

Klokkenluidersregeling Stichting PCOU en Willibrord Stichting

Regeling inzake het omgaan met een vermoeden van een misstand

Advies managementoverleg Willibrord	22 februari 2018
Advies directieberaad PCOU	8 maart 2018
Instemming GMR Willibrord	12 maart 2018
Instemming GMR PCOU	20 maart 2018
Vaststelling door het College van Bestuur	23 april 2018
Geldigheidsduur	Onbepaalde tijd

INLEIDING

Het onderwijs kent diverse voorzieningen en regelingen waarvan belanghebbenden, zoals ouders, leerlingen, personeelsleden en anderen binnen een school, gebruik kunnen maken bij twijfel over de handelwijze binnen een school of het bestuur. Zo beschikken Stichting PCOU en de Willibrord Stichting over de mogelijkheid om een klacht in te dienen over de handelwijze van een school of medewerker, de mogelijkheid om bezwaar te maken tegen bijvoorbeeld het besluit van een schoolleider, een statuut en reglementen op het gebied van medezeggenschap en gedragscodes voor medewerkers. Ondanks deze voorzieningen en regelingen kunnen zich omstandigheden voordoen waarbij bovenstaande regelingen en procedures niet van toepassing zijn. In dat geval kan een zogenaamde klokkenluidersregeling nuttig zijn.

Hoofddoel van een dergelijke regeling is:

- Het bestrijden van de restcategorie misstanden waarvoor andere regelingen niet geschikt zijn;
- Op een wijze die bijdraagt aan het verbeteren van de organisatie en voor zover mogelijk het corrigeren van de misstand;
- Met zo gering mogelijke schade voor melder en voor organisatie;
- Met zorgvuldigheidseisen voor de melder en de organisatie;
- Met (rechts-)bescherming tegen benadeling voor bonafide melders.

De klokkenluidersregeling van Stichting PCOU en de Willibrord Stichting is gebaseerd op de voorbeeldregeling van de VO-raad (september 2017) en gaat uit van de huidige algemene maatschappelijke opvattingen over het klokkenluiden. De bedoeling is dat de regeling drempels wegneemt die in de weg staan om daadwerkelijk de klok te luiden.

Met nadruk vermelden we dat de klokkenluidersregeling niet is bedoeld voor persoonlijke klachten of bezwaren. Daarvoor gelden andere regelingen. Daarnaast is het de bedoeling dat misstanden of onregelmatigheden als hoofdregel eerst in de eigen organisatie (school) aan de orde worden gesteld. Pas als dat niet zou kunnen, of wanneer de melding niet serieus wordt genomen, kan de klokkenluidersregeling van toepassing zijn.

Voor werknemers: Huis voor klokkenluiders

Op 1 juli 2016 is de Wet Huis voor klokkenluiders in werking getreden. Deze wet biedt een werknemer de mogelijkheid om zich tot een externe instantie (het Huis voor Klokkenluiders is een zelfstandig bestuursorgaan) te wenden. Deze externe instantie heeft twee organisatorische gescheiden taken, namelijk advies en onderzoek, zij kan:

1. **Advies** geven over de te ondernemen stappen inzake het vermoeden van een misstand;
2. Beoordelen of er sprake is van een melding omtrent het vermoeden van een misstand;
3. En op basis van een verzoekschrift **onderzoek** instellen naar:
 1. Het vermoeden van een misstand;
 2. De wijze waarop de werkgever zich jegens de melder heeft gedragen.

Voor de volledige taakomschrijving van het Huis voor klokkenluiders, wordt verwezen naar artikel 3a van de Wet Huis voor klokkenluiders.

Zie <http://wetten.overheid.nl/BWBR0037852/2016-07-01>

Voor werknemers: Inspectie van het Onderwijs

Werkt u binnen het onderwijs en treft u een misstand aan waardoor de kwaliteit van het onderwijs in gevaar is? Maar u voelt u niet veilig om deze informatie binnen uw organisatie kenbaar te maken? Of u heeft het wel gemeld, maar uw organisatie pakt de misstand niet voldoende aan? Dan kunt u besluiten de informatie aan de Inspectie van het Onderwijs door te geven.

Vertrouwensinspecteur Inspectie van het Onderwijs

Ouders, leerlingen, docenten, directies en besturen, maar ook vertrouwenspersonen kunnen de vertrouwensinspecteur van de Inspectie van het Onderwijs raadplegen wanneer zich in of rond de school (ernstige) problemen voordoen op het gebied van:

- Seksuele intimidatie en seksueel misbruik ([zedenmisdrijven](#))
- Psychisch en fysiek geweld
- Discriminatie en radicalisering

De vertrouwensinspecteurs zijn alle werkdagen tijdens kantooruren (08.00-17.00 uur) bereikbaar op het nummer: 0900 111 3 111 (lokaal tarief).

Zie <https://www.onderwijsinspectie.nl/onderwerpen/vertrouwensinspecteurs>

Voor leerlingen en hun wettelijk vertegenwoordigers van scholen voor voortgezet onderwijs: Commissie melden van een misstand

Voor leerlingen en hun wettelijke vertegenwoordigers heeft de VO-raad in 2017 een landelijke commissie opgericht, namelijk Commissie melden van een misstand.

Zie <https://onderwijsgeschillen.nl/commissie/commissie-melden-van-een-misstand-vo>

Leeswijzer

Na deze inleiding treft u de regeling 'inzake het omgaan met een vermoeden van een misstand' aan, kortweg 'klokkenluidersregeling' genoemd. Tot slot is vanaf pagina 13 een toelichting op de klokkenluidersregeling opgenomen.

**Klokkenluidersregeling Stichting PCOU en Willibrord Stichting
Regeling inzake het omgaan met een vermoeden van een misstand**Preambule

De regeling inzake het omgaan met een vermoeden van een misstand binnen Stichting PCOU en de Willibrord Stichting te Utrecht biedt een beschrijving van de procedure die gevolgd moet worden wanneer een (op redelijke gronden gebaseerd) vermoeden van een misstand bestaat.

De regeling brengt het uitgangspunt tot uitdrukking dat een vermoeden van een misstand in beginsel eerst intern aan de kaak moet worden gesteld. De school of het bestuur moeten in de gelegenheid worden gesteld om eerst zelf orde op zaken te stellen. Wanneer dat niet gebeurt, biedt de regeling echter de mogelijkheid om een externe melding te doen. In gevallen waarin in redelijkheid niet verwacht kan worden dat de interne procedure doorlopen wordt, kan (direct) melding worden gedaan bij een onafhankelijke externe derde.

De regeling biedt duidelijkheid over zorgvuldigheidseisen en biedt de betrokkene bescherming tegen benadeling. De regeling brengt hiermee tot uitdrukking dat het (intern) melden van een misstand gezien wordt als een bijdrage aan het verbeteren van het functioneren van de organisatie en dat de melding serieus zal worden onderzocht.

De onderhavige regeling is niet bedoeld voor persoonlijke klachten van betrokkenen en moet onderscheiden worden van de 'Klachtenregeling', de geschillenregeling medezeggenschap en de gedragscodes binnen de Stichtingen.

BEGRIPSBEPALINGEN EN ALGEMENE BEPALINGEN**Artikel 1**1.A. Begripsbepalingen

In deze regeling wordt verstaan onder:

- a) *Adviseur*: een persoon die door een betrokkene in vertrouwen wordt geraadpleegd over een vermoeden van een misstand; N.B. Een adviseur kan de (interne) vertrouwenspersoon zijn of iemand van buiten de organisatie. De adviseur heeft een geheimhoudingsplicht.
- b) *Betrokkene*: degene die als leerling staat ingeschreven bij één van de scholen van het bevoegd gezag, dan wel diens wettelijke vertegenwoordiger (o.a. ouder) en de werknemer.
- c) *Externe derde*: iedere organisatie of vertegenwoordiger van een organisatie die naar het redelijk oordeel van de betrokkene in staat mag worden geacht direct of indirect de vermoede misstand te kunnen oplossen of doen oplossen, zoals bedoeld in artikel 4 lid 4.
- d) *Externe instantie*: de instantie die naar het redelijk oordeel van de betrokkene het meest in aanmerking komt om de externe melding van het vermoeden van een misstand bij te doen.
- e) *Commissie*: de Commissie melden van een misstand, ondergebracht bij Stichting Onderwijsgeschillen, zoals bedoeld in artikel 5, die alleen openstaat voor leerlingen en hun wettelijk vertegenwoordigers van scholen voor voortgezet onderwijs.
- f) *Huis*: het Huis voor Klokkenluiders bedoeld in artikel 3 van de Wet Huis voor klokkenluiders (Staatsblad 2016 – nr. 147 en 148), dat alleen openstaat voor werknemers.
- g) *Bevoegd gezag*: wordt vertegenwoordigd door één of alle leden van het College van Bestuur.
- h) *Toezichthouder*: in deze regeling de persoon/personen die belast is/zijn met het interne toezicht op het College van Bestuur.
- i) *Vertrouwenspersoon*: de vertrouwenspersoon die is aangewezen om als zodanig voor de Stichtingen te fungeren.
- j) *Vermoeden van een misstand*: het vermoeden van een betrokkene, die binnen de organisatie waarin hij werkt of heeft gewerkt of bij een andere organisatie indien hij door zijn werkzaamheden met die organisatie in aanraking is gekomen dan wel waarbij hij als leerling staat ingeschreven dan wel de wettelijk vertegenwoordiger van die leerling, dat sprake is van een misstand voor zover:

- a. Het vermoeden gebaseerd is op redelijke gronden, die voortvloeien uit de kennis die de betrokkene in de organisatie heeft opgedaan of voortvloeien uit de kennis die de werknemer heeft gekregen door zijn werkzaamheden bij een andere organisatie, en
- b. Het maatschappelijk belang in het geding is bij:
 1. De schending van een wettelijk voorschrift, waaronder een strafbaar feit,
 2. Een gevaar voor de volksgezondheid,
 3. Een gevaar voor de veiligheid van personen,
 4. Een gevaar voor de aantasting van het milieu,
 5. Een gevaar voor het goed functioneren van de organisatie als gevolg van een onbehoorlijke wijze van handelen of nalaten,
 6. Een schending van andere regels dan een wettelijk voorschrift,
 7. Een verspilling van overheidsgeld,
 8. Het bewust achterhouden, vernietigen of
 9. Manipuleren van informatie over de onder 1 tot en met 7 hierboven genoemde feiten.

k) *Werknemer*: degene die krachtens arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht of publiekrechtelijke aanstelling arbeid verricht of heeft verricht dan wel degene die anders dan uit dienstbetrekking arbeid verricht of heeft verricht.

1.B. Algemene bepalingen

- a. Deze regeling is van toepassing op alle betrokkenen en heeft als doel hen zonder gevaar voor hun (rechts-)positie de mogelijkheid te bieden een vermoeden van een misstand binnen de organisatie te melden.
- b. Deze regeling is niet bedoeld voor klachten van persoonlijke aard van een betrokkene, ook niet voor kritiek op gemaakte beleidskeuzes of voor gewetensbezwaren.
- c. De betrokkene die een melding maakt van een vermoeden van een misstand dient niet uit persoonlijk gewin te handelen.
- d. De betrokkene die een melding maakt van een misstand waar hijzelf bewust aan heeft deelgenomen, is niet gevrijwaard van sancties.

Informatie, advies en ondersteuning

Artikel 2

1. De betrokkene kan een adviseur in vertrouwen raadplegen over een vermoeden van een misstand.
2. In overeenstemming met lid 1 kan de betrokkene de vertrouwenspersoon verzoeken om informatie, advies en ondersteuning inzake het vermoeden van een misstand.
3. In overeenstemming met lid 1 kan de werknemer een beroep doen op de adviestaak van het Huis, bijvoorbeeld een verzoek om informatie, advies en ondersteuning inzake het vermoeden van een misstand.

Interne melding

Artikel 3

1. Tenzij sprake is van een uitzonderingsgrond als bedoeld in artikel 4 lid 2, meldt betrokkene een vermoeden van een misstand intern:
 - a. Bij het bevoegd gezag of,
 - b. Indien het vermoeden van een misstand betrekking heeft op het bevoegd gezag (lees: het bestuur), bij de toezichthouder.
 - c. Bij een vertrouwenspersoon.

Melding aan de vertrouwenspersoon kan ook plaatsvinden naast melding aan het bevoegd gezag of de toezichthouder.

2. Indien betrokkene het vermoeden van een misstand alleen bij de vertrouwenspersoon heeft gemeld, brengt deze - met uitdrukkelijke instemming van de betrokkene - het bevoegd gezag of de toezichthouder op de hoogte met vermelding van de datum waarop de melding ontvangen is, zij het op een met betrokkene overeengekomen wijze en tijdstip. Tevens bepalen de vertrouwenspersoon en betrokkene of de identiteit van betrokkene geheim zal blijven.
3. Het bevoegd gezag of de toezichthouder legt de melding schriftelijk vast, met de datum waarop deze ontvangen is en laat die vastlegging voor akkoord tekenen door betrokkene (dan wel de vertrouwenspersoon), die daarvan een gewaarmerkt afschrift ontvangt.
4. De betrokkene die het vermoeden van een misstand meldt en degene(n) aan wie het vermoeden van de misstand is gemeld, behandelen de melding vertrouwelijk. Zonder toestemming van het bevoegd gezag of de toezichthouder wordt geen informatie verschaft aan derden binnen of buiten de organisatie. Bij het verschaffen van informatie zal de identiteit van de betrokkene niet worden genoemd en zal de informatie zo worden verstrekt dat de anonimiteit van de betrokkene zo veel mogelijk gewaarborgd blijft.
5. Het bevoegd gezag of de toezichthouder bevestigt de ontvangst van de melding aan de vertrouwenspersoon en/of de betrokkene uiterlijk binnen tien werkdagen.
6. Het bevoegd gezag of de toezichthouder stelt, zo spoedig als redelijkerwijs mogelijk is, een onderzoek in naar het gemelde vermoeden van een misstand, tenzij:
 - a. Het vermoeden niet gebaseerd is op redelijke gronden, of
 - b. Op voorhand duidelijk is dat het gemelde geen betrekking heeft op een vermoeden van een misstand als bedoeld in deze regeling.

7. Indien het bevoegd gezag of de toezichthouder besluit geen onderzoek in te stellen, informeert hij de betrokkene daar binnen twee weken na de interne melding schriftelijk over. Dit besluit wordt met redenen omkleed.
8. Indien het bevoegd gezag of de toezichthouder de melding ontvankelijk heeft verklaard, informeert het bevoegd gezag of de toezichthouder de betrokkene binnen acht weken na de melding schriftelijk over het inhoudelijk standpunt met betrekking tot het gemelde vermoeden van een misstand. Daarbij wordt tevens aangegeven tot welke stappen de melding heeft geleid dan wel zal leiden.
9. Indien duidelijk wordt dat het standpunt niet binnen de in lid 8 gestelde termijn kan worden gegeven, informeert het bevoegd gezag of de toezichthouder de betrokkene daar schriftelijk over. Daarbij wordt aangegeven binnen welke termijn de betrokkene het standpunt tegemoet kan zien. Indien de totale termijn daardoor meer dan twaalf weken bedraagt, wordt daarbij tevens aangegeven waarom een langere termijn noodzakelijk is.

Externe melding

Artikel 4

1. Na het doen van een interne melding bij het bevoegd gezag of toezichthouder van een vermoeden van een misstand, kan de betrokkene een externe melding doen indien:
 - a. De betrokkene het niet eens is met het besluit dan wel het standpunt van het bevoegd gezag of de toezichthouder als bedoeld in artikel 3 lid 7 respectievelijk 8 en van oordeel is dat het vermoeden ten onrechte terzijde is gelegd;
 - b. De betrokkene geen standpunt heeft ontvangen binnen de termijn als bedoeld in artikel 3 lid 8 c.q. lid 9.
2. De betrokkene kan direct een externe melding doen van een vermoeden van een misstand indien het eerst doen van een interne melding bij het bevoegd gezag of de toezichthouder in redelijkheid niet van hem kan worden gevraagd. Dat is in ieder geval aan de orde indien dit uit enig wettelijk voorschrift voortvloeit of sprake is van:
 - a. Acuuut gevaar, waarbij een zwaarwegend en spoedeisend maatschappelijk belang onmiddellijke externe melding noodzakelijk maakt;
 - b. Een redelijk vermoeden dat zowel het bevoegd gezag als de toezichthouder bij de vermoede misstand betrokken zijn;
 - c. Een situatie waarin de betrokkene in redelijkheid kan vrezen voor tegenmaatregelen in verband met het doen van een interne melding;
 - d. Een duidelijk aanwijsbare dreiging van verduistering of vernietiging van bewijsmateriaal;
 - e. Een eerdere melding overeenkomstig de procedure van dezelfde misstand, die de misstand niet heeft weggenomen;

- f. Een (wettelijke) plicht tot directe externe melding.
3. De betrokkene kan de externe melding doen bij een externe instantie die daarvoor naar het redelijk oordeel van de betrokkene het meest in aanmerking komt. Onder externe instantie wordt in ieder geval verstaan:
 - a. Een instantie die is belast met de opsporing van strafbare feiten;
 - b. Een instantie die is belast met het toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens enig wettelijk voorschrift;
 - c. Een andere daartoe bevoegde instantie waar het vermoeden van een misstand kan worden gemeld door een werknemer, waaronder het Huis voor klokkenluiders.
 - d. Een andere daartoe bevoegde instantie waar het vermoeden van een misstand kan worden gemeld door een ouder en of leerling van een school voor voortgezet onderwijs, namelijk de Commissie melden van een misstand zoals bedoeld in artikel 5.
 4. Indien naar het redelijk oordeel van de betrokkene het maatschappelijk belang zwaarder weegt dan het belang van de instelling bij geheimhouding, kan de betrokkene de externe melding ook doen bij een externe derde die naar zijn redelijk oordeel in staat mag worden geacht direct of indirect de vermoede misstand te kunnen opheffen of doen opheffen.
 5. Zowel in het geval van melding bij een externe instantie als melding bij een externe derde dient de betrokkene zorgvuldig te handelen en een afweging te maken tussen het maatschappelijk belang en de belangen van de instelling, waarbij schade voor de instelling zoveel als mogelijk wordt voorkomen (voor zover die schade niet noodzakelijkerwijs voortvloeit uit het optreden tegen de misstand).

**Commissie melden van een misstand
(Artikel 5 tot en met 9 zijn uitsluitend van toepassing op leerlingen en hun wettelijke vertegenwoordigers van een school voor voortgezet onderwijs.)**

Artikel 5

1. Er is een Commissie melden van een misstand. Deze commissie heeft tot taak een overeenkomstig artikel 4 lid 3 sub d voorgelegde melding te onderzoeken en daarover het bevoegd gezag te adviseren.
2. Zij verricht haar werkzaamheden met inachtneming van het bepaalde in de instellingsregeling behorend bij de 'Regeling inzake het omgaan met een vermoeden van een misstand' zoals op 8 september 2017 door de VO-raad is vastgesteld. De documenten zijn te raadplegen op de website van Stichting Onderwijsgeschillen. Zie <https://onderwijsgeschillen.nl/commissie/commissie-melden-van-een-misstand-vo>
3. Het secretariaat van de commissie is belegd bij Stichting Onderwijsgeschillen in Utrecht. De melding aan de commissie kan worden gericht aan:
Stichting Onderwijsgeschillen, Zwarte Woud 2, 3524 SJ te Utrecht

Ontvankelijkheid

Artikel 6

1. De commissie is alleen bevoegd om meldingen te behandelen die betrekking hebben op een organisatie, waarvan het desbetreffende bevoegd gezag de 'Regeling melden vermoeden van een misstand in de sector VO' waar deze commissie onderdeel van is, van toepassing heeft verklaard.
2. De commissie verklaart de melding van een vermoeden van een misstand niet-ontvankelijk indien naar het oordeel van de commissie:
 - a. De mogelijkheden tot het doen van een interne melding van een vermoeden van een misstand onvoldoende door betrokkene zijn onderzocht of benut;
 - b. Er kennelijk geen sprake is van een misstand als bedoeld in deze regeling;
 - c. De melding is gedaan door een andere persoon dan die daartoe bevoegd is verklaard in deze regeling.
3. Indien de melding niet-ontvankelijk verklaard wordt, brengt de commissie de betrokkene, en indien het bevoegd gezag van de melding op de hoogte was, ook het bevoegd gezag hiervan schriftelijk en met redenen omkleed op de hoogte.

Onderzoek

Artikel 7

1. Ten behoeve van het onderzoek betreffende een melding van een vermoeden van een misstand is de commissie bevoegd alle relevante documenten op te vragen die zij voor de vorming van haar advies nodig acht. Het bevoegd gezag is in beginsel verplicht de commissie de gevraagde informatie te verschaffen, dan wel behulpzaam te zijn bij de verwerving ervan. Indien de gevraagde informatie niet of deels door het bevoegd gezag wordt verschaft, dan wordt dit met redenen omkleed en kenbaar gemaakt aan de commissie.
2. Ten behoeve van het onderzoek betreffende een melding van een vermoeden van een misstand kan de commissie in ieder geval het bevoegd gezag horen.
3. Indien de inhoud van de door het bevoegd gezag verstrekte informatie - vanwege het vertrouwelijke karakter - uitsluitend ter kennisneming van de commissie dient te blijven, wordt dit aan de commissie medegedeeld.

4. De commissie kan ter verkrijging van de benodigde informatie deskundigen inschakelen, met inachtneming van het bepaalde in lid 5 van dit artikel.
5. Tot een maximum van 5000 euro worden de door de commissie gemaakte kosten automatisch in rekening gebracht bij het betreffende bevoegd gezag. Verwachte kosten boven de 5000 euro worden eerst ter goedkeuring voorgelegd aan het betreffende bevoegd gezag.

Adviesrapport

Artikel 8

1. Indien het gemelde vermoeden van een misstand ontvankelijk is, legt de commissie zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen acht weken na ontvangst van de melding haar bevindingen betreffende de melding van een vermoeden van een misstand vast in een adviesrapport gericht aan het bevoegd gezag of de toezichthouder. In het adviesrapport wordt een oordeel gegeven over de gegrondheid van de melding en doet de commissie aanbevelingen aan het bevoegd gezag.
2. In bijzondere gevallen kan deze termijn worden verlengd met acht tot maximaal zestien weken en informeert de commissie de betrokkene, het bevoegd gezag en de toezichthouder hierover.
3. Het adviesrapport met aanbevelingen wordt - voor zover nodig voor de bescherming van de betrokkene - in geanonimiseerde vorm en met inachtneming van het eventueel vertrouwelijke karakter van de aan de commissie verstrekte informatie en de ter zake geldende wettelijke bepalingen verstrekt aan de betrokkene, het bevoegd gezag en de toezichthouder.

Standpunt

Artikel 9

1. Binnen vier weken na ontvangst van het adviesrapport van de commissie worden betrokkene, de commissie en eventueel de vertrouwenspersoon evenals degene(n) op wie het vermoeden van een misstand betrekking heeft, door of namens het bevoegd gezag of de toezichthouder schriftelijk op de hoogte gebracht van een inhoudelijk standpunt betreffende het gemelde vermoeden van een misstand. Daarbij wordt aangegeven tot welke stappen de melding heeft geleid, dan wel zal leiden.

2. Indien het standpunt niet binnen vier weken kan worden gegeven, kan deze termijn met ten hoogste vier weken worden verlengd. Het bevoegd gezag of de toezichthouder zal hiervan schriftelijk melding doen aan betrokkene, de commissie en eventueel de vertrouwenspersoon.

Rechtsbescherming

Artikel 10

1. De betrokkene die met inachtneming van de bepalingen in deze regeling te goeder trouw en naar behoren een vermoeden van een misstand heeft gemeld, wordt op geen enkele wijze in zijn positie benadeeld als gevolg van het melden.
2. De adviseur als bedoeld in artikel 2 lid 1 of de vertrouwenspersoon als bedoeld in artikel 3, die in dienst van de instelling is, wordt op geen enkele wijze benadeeld als gevolg van het fungeren als zodanig krachtens deze regeling.

Openbaarheid van de regeling

Artikel 11

1. Het bevoegd gezag zorgt ervoor dat de regeling op een vertrouwelijke manier kan worden geraadpleegd en publiceert de regeling op de website van de organisatie.
2. Het bevoegd gezag stelt alle belanghebbenden op de hoogte van de wijze waarop invulling is gegeven aan het bepaalde in lid 1.

Overige bepalingen

Artikel 12

1. Deze regeling treedt in werking op 1 mei 2018 en geldt voor onbepaalde tijd.
2. In gevallen waarin de regeling niet voorziet, beslist het bevoegd gezag.
3. Deze regeling kan worden aangehaald als Klokkenluidersregeling Stichting PCOU en Willibrord Stichting - Regeling inzake het omgaan met een vermoeden van een misstand.

DE TOELICHTING OP DE KLOKKENLUIDERSREGELING

De belangrijkste vragen rond een klokkenluidersregeling zijn:

1. Voor wie?
2. Wat is een misstand volgens de regeling?
3. Wie behandelt de melding?

1. Voor wie?

De essentie van een klokkenluidersregeling is dat deze rechtsbescherming en – desgewenst – vertrouwelijkheid biedt aan een lid van een organisatie dat gronden heeft om te menen dat zijn positie in die organisatie op het spel staat indien bekend wordt dat hij degene is die een misstand heeft aangekaart. Essentieel is tevens dat een klokkenluider bewust normen overtreedt (namelijk die van loyaliteit, geheimhouding en solidariteit) om een hogere norm (de noodzaak tot het bestrijden van een misstand) te dienen.

Voor het onderwijs is de centrale vraag voor wie de regeling open zou moeten staan: alleen voor medewerkers of ook voor leerlingen en hun ouders/verzorgers? De diverse voorbeeldregelingen maken hierin verschillende keuzes. In wezen zijn deze steeds terug te voeren op antwoorden op de kernvraag: wie behoren tot de school en hoe nauw is de relatie tot de school? In deze regeling wordt ervan uit gegaan dat leerlingen en hun ouders/verzorgers geen klanten, maar wel intern belanghebbenden zijn van de school. Vergelijk ook het uitgangspunt van de WMS versus dat van de WOR, waarbij in de WMS gekozen is om eenzelfde voorziening te treffen voor zowel medewerkers als ouders/verzorgers en leerlingen.

Redenerend vanuit de hierboven genoemde essentie van de definitie, geldt dat ook leerlingen en ouders deel uitmaken van de school en dat zij in incidentele gevallen voor hun positie binnen die school hebben te vrezen bij openbaarmaking van een misstand. Hun positie is – als gezegd - ook een wezenlijk andere dan die van klanten in een klant-leveranciersrelatie, al was het alleen maar door de leerplicht en de mogelijkheden die scholen hebben om leerlingen te straffen.

De conclusie is dan ook dat een klokkenluidersregeling idealiter open staat voor:

- Medewerkers en leerlingen;
- Wettelijk vertegenwoordigers van leerlingen.

Zoals hierboven is aangegeven, zijn als gevolg van de inwerkingtreding van de Wet Huis voor klokkenluiders voor de categorie medewerkers/werknemers de mogelijkheden verruimd om bij een vermoeden van misstand ook een beroep te doen op

het Huis voor klokkenluiders. De definitie van werknemer is ruim geformuleerd, ook ex-werknemers, ex-ambtenaren, alsook degenen die anders dan in dienstbetrekking werkzaam zijn zoals stagiaires, vrijwilligers en zelfstandigen.

Voor ouders en leerlingen van scholen voor voortgezet onderwijs heeft de VO-raad een commissie opgericht, namelijk de Commissie melden van een misstand, die voor elk bevoegd gezag beschikbaar is.

2. Wat is een misstand volgens de regeling?

Een klokkenluider zet veel op het spel; zijn eigen positie, die van anderen en mogelijk die van de totale organisatie. Een klokkenluider meent immers dat er sprake is van zodanig ernstige misstanden dat die niet volgens de reguliere procedures kunnen worden opgelost. Bij klokkenluiden is er zelden sprake van een winnaar, vaak zijn er alleen maar verliezers.

Zoals in de inleiding al is aangegeven is gebruik van de klokkenluidersregeling bedoeld als uiterste middel nadat eerst alle andere procedures zijn afgelopen, dan wel omdat billijke redenen volgens de melder door het bevoegd gezag zijn genegeerd. Helder moet zijn dat de klokkenluidersregeling uitsluitend dient voor misstanden dan wel op redelijke gronden onderbouwde vermoedens daarvan. Zoals in de regeling is bepaald kan het daarbij gaan om de volgende zaken, waarbij is aangesloten bij de definitie in de Wet Huis voor klokkenluiders:

1. De schending van een wettelijk voorschrift, waaronder een (dreigend) strafbaar feit,
2. Een gevaar voor de volksgezondheid,
3. Een gevaar voor de veiligheid van personen,
4. Een gevaar voor de aantasting van het milieu,
5. Een gevaar voor het goed functioneren van de organisatie als gevolg van een onbehoorlijke wijze van handelen of nalaten,
6. Een schending van andere regels dan een wettelijk voorschrift,
7. Een verspilling van overheidsgeld,
8. Het bewust achterhouden, vernietigen of manipuleren van informatie over de onder 1 tot en met 7 hierboven genoemde feiten.

Duidelijk moet zijn dat de regeling niet bedoeld is voor persoonlijke klachten of persoonlijk gewin.

3. Wie behandelt de melding?

Hoe de interne en externe procedure moet worden doorlopen via bevoegd gezag, vertrouwenspersoon, Huis en commissie, is opgenomen in de regeling. Ten aanzien van de vertrouwenspersoon volgt hier een nadere toelichting.

Nadrukkelijk is bepaald dat de vertrouwenspersoon met de klokkenluider kan afspreken dat de identiteit van de klokkenluider afgeschermd wordt ('vertrouwelijk melden'). De vertrouwenspersoon kan zich in deze beroepen op een verschoningsrecht. Hij kan niet gedwongen worden de identiteit van de melder te onthullen. Dit laat onverlet dat de Commissie melden van een misstand in het belang van het onderzoek, een beroep op de klokkenluider kan doen om zijn identiteit aan de commissie bekend te maken. Op deze wijze kan de commissie de klokkenluider persoonlijk ondervragen. Ook in dit geval wordt de identiteit van de klokkenluider afgeschermd.

Vertrouwelijk melden is iets anders dan anoniem melden. Bij anoniem melden blijft de identiteit van de melder volstrekt onbekend. Anonieme meldingen worden niet behandeld.

In uitzonderlijke situaties, voornamelijk daar waar de veiligheid binnen de school in het geding is, maar ook als sprake is van een wettelijke meldplicht, kan een vertrouwenspersoon de melding op eigen naam voortzetten indien betrokkene ervan afziet door te gaan met de procedure.

Het kan hierbij uitsluitend gaan om gevallen waarin het belang van het aankaarten van de misstand groter is dan het belang van de organisatie bij vertrouwelijkheid. In die zeldzame gevallen verdient een bonafide melder ook rechtsbescherming indien hij zich rechtstreeks tot die derde partij wendt.

Over het algemeen geldt dat deze procedure er nimmer toe mag leiden dat niet direct wordt ingegrepen als een situatie daarom vraagt.